

ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ШЛЯХ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

В статті обґрунтовується шлях розвитку об'єднаних територіальних громад на основі використання туристського потенціалу їх територій. Висвітлюються особливості подієвого туризму, в якому виділяється перспективність фестивального руху для розвитку локального туризму в територіальних громадах.

Ключові слова: подієвий туризм, фестиваль, територіальна громада.

В статье обосновывается путь развития объединенных территориальных общин на основе использования туристского потенциала их территорий. Освещаются особенности событийного туризма, в котором выделяется перспективность фестивального движения для развития локального туризма в территориальных общинах.

Ключевые слова: событийный туризм, фестиваль, территориальная община.

The article substantiates the way of development of united territorial communities on the basis of using the tourist potential of their territories. Features of event tourism in which the prospects of festival movement in development of local tourism in territorial communities are allocated are covered.

Key words: event tourism, festival, territorial community.

Постановка проблеми. Останнім часом в Україні відбулася адміністративно-територіальна реформа, яка передбачає укрупнення районів областей, створення міських та селищних об'єднаних територіальних громад. Відповідно, у цих територіальних громадах з'явилися питання щодо подальшого соціально-економічного розвитку об'єднаної спільноти.

Територіальні громади на сьогодні знаходяться у стані розробки стратегії соціально-економічного розвитку власних територій, а також пошуках «точок» свого зростання. Одним із вагомих важелів у соціально-економічному розвитку територіальної громади може стати місцевий (локальний) туризм.

Більшість територіальних громад Сумщини мають значні туристські ресурси для розвитку локального туризму на своїх територіях. Туристські ресурси є основною метою подорожі громадян. Вони визначають такі економічні показники туризму як кількість туристів, ціна на туристські послуги, сезонність туристських потоків, кількість днів перебування туристів у туристській дестинації, географію подорожей, ступінь розвитку локального туризму в територіальних громадах, який залежить від загальноміської й туристської інфраструктури, а також рівня сервісних послуг.

Розвиваючи місцевий туризм на базі існуючих туристських ресурсів, необхідно застосовувати передовий вітчизняний та закордонний досвід. Це стосується і подієвого туризму, який у деяких країнах є невід'ємною складовою річних державних подій із залученням великої кількості туристів до популярних заходів, тоді як в Україні більшість івентів залишається на аматорському рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку подієвого туризму займалися вчені: А. В. Бабкін [1], Н. В. Корнілова [2], О. В. Шикіна [3] та інші, але аспекти формування привабливості об'єднаних територіальних громад на основі розвитку подієвого туризму в наукових джерелах виявити не вдалося. Тому тема даної роботи досить актуальна на сьогодні.

Мета – виявити значення подієвого туризму для соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. Селище міського типу Липова Долина визнається депресивним районом Сумської області у соціально-економічній, а також туристській сфері. Географічне положення Липоводолинщини можна

оцінити як задовільне: знаходиться на південному заході області, межує з Гадяцьким, Лохвицьким районом Полтавської області та Роменським, Недригайлівським, Лебединським районами Сумської області. Транспортно-географічне положення не досить сприятливе для розвитку економіки і туризму: відсутнє залізничне сполучення з районом, тому туристи можуть користуватися винятково автомобільним транспортом. Це є стримуючим чинником щодо турпотоків до району.

Липоводолинський район має значні лісові масиви з конваліями, пролісками, заростями терену і бузку, липовими гаями, тому регіон найбільш атрактивний для відвідування навесні та влітку. Поля і луки засіяні медоносами, тому Липоводолинщина славиться запашним медом. Гідроресурси представлені річками Хорол, Грунь, Ольшана, але, нажаль, вони не можуть бути використані для байдаркових сплавів із-за їх непрохідності. Багато ставків природного і штучного походження, туристи із задоволенням відвідують їх з метою риболовлі, тому фіш-тури досить актуальні для даної території. Район вважається екологічно чистим, сприятливим для рекреації, розвитку сільського та зеленого туризму.

Туристський потенціал територіальної громади може стати «точкою зростання» місцевого туризму та соціально-економічного розвитку в цілому. Розвиток місцевого туризму сприятиме збільшенню фінансових надходжень до бюджету громади, розвитку підприємництва у громаді, створюватиме нові робочі місця, розвиватиме інфраструктуру, підвищуючи атрактивність території, покращуючи якість життя населення, що зменшить відтік жителів з території громади.

Серед видів туризму найбільш дієвим видом туризму для розвитку територіальних громад може стати подієвий туризм. Подієвий туризм – напрям порівняно молодий, надзвичайно цікавий і привабливий; основною метою поїздки туриста є відвідування певної події, або заходу. Унікальні події тури поєднують у собі традиційний відпочинок, а також участь у найрізноманітніших видовищних заходах, поступово завойовуючи все

більшу популярність серед громадян.

Подієвий туризм – це неперевершена атмосфера свята, індивідуальні умови відпочинку і незабутні враження [5]. Головна особливість подієвого туризму – безліч яскравих неповторних моментів, які надовго залишаються у пам'яті відвідувачів.

Серед інших видів туризму подієвий туризм вражає насиченістю програми, видовищністю та невичерпністю ресурсів [3]. На думку А. В. Бабкіна – це перспективний вид туризму, що на сьогодні динамічно розвивається у багатьох країнах світу [1].

Як зазначає Н. В. Корнілова, «подія», яка використовується у туризмі значною мірою залежить від суспільних уподобань, від моди, престижності заходу, а також від постійності та періодичності його проведення [2].

Участь туристів у фестивалях також відносять до подієвого туризму, його часто називають фестивалістичним туризмом. Фестивальний туризм (тематичний туризм, подієвий туризм, івент-туризм) – це різновид туризму, основна мета якого присвячена певній події, участі у фестивалі [5].

Фестиваль – це туристський продукт, який повинен позиціонуватися та пропонуватися для відвідування. Під час його реалізації відбуваються також прямі продажі сувенірів, інших товарів і продуктів, пов'язаних з фестивалем, оскільки до структури туристського продукту відносяться і товари. Фестивальна продукція сприяє формуванню у туристів та місцевого населення позитивного враження про івент-захід.

Підґрунтям для розвитку подієвого туризму у більшості територіальних громадах Сумської області є достатній туристський потенціал на основі якого можуть створюватися та реалізовуватися масові івент-заходи на територіях громад.

На Сумщині відбуваються різноманітні та перспективні фестивальні заходи, які вже стали традиційними та улюбленими серед туристів. Так, місто Тростянець Сумської області місцеві мешканці і туристи впевнено називають «фестивальною столицею Сумщини». Тут щорічно відбувається

чотири фестивалі, що приваблює до Тростянця близько 20 тисяч туристів [6].

Ці фестивалі вже стали відомими на всю країну:

- «Схід-Рок Фест» – рок-фестиваль (завдяки якому Тростянець називають рок-столицею Сумщини);
- фестиваль класичної музики просто неба «Чайковський FEST»;
- фестиваль історичної реконструкції «Стара Фортеця»;
- «Нескучний велоFest» – спортивний фестиваль для різних вікових категорій [6].

Звичайно, соціально-економічні кризові явища у державі та карантинні обмеження, пов'язані зі світовою пандемією внесли свої корективи у туристопотоки до Сумської області, але любителі зазначених фестивалів сподіваються на відновлення функціонування даних заходів.

Світова туристська практика свідчить, що фестивальний рух є динамічним видом дозвілля у структурі подієвого туризму. Термін «фестиваль» походить від французького «festival» – «святковий», або від латинського «festivus» – «веселий». За визначенням енциклопедичного словника української мови, «фестиваль» – це масове свято, на якому показують досягнення певного виду мистецтва [4, с. 653].

Фестивальний рух на Сумщині характеризується потужними туристським потенціалом, тому на даний час об'єднані територіальні громади повинні провести наступні кроки щодо розвитку місцевого туризму на території однієї або декількох громад:

- провести інвентаризацію туристських ресурсів та інфраструктури території громади;
- створити структуру, яка буде займатись розвитком туризму в громаді;
- розробити стратегію розвитку територіальної громади, у тому числі й розвитку місцевого туризму, яка буде підкріплена планами та програмами її реалізації;

Фестивальний туризм для соціально-економічного розвитку терито-

ріальних громад може бути інструментом для брендування їх територій. Розвиток івент-заходів фестивального типу в територіальних громадах може стати дієвим механізмом у створенні конкурентоспроможності територій на основі розвитку місцевого туризму.

З метою підвищення конкурентоздатності об'єднаних територіальних громад Сумської області кафедрою туризму і готельно-ресторанного сервісу СумДПУ імені А. С. Макаренка було спроектовано захід подієвого туризму «Фестиваль Липи» для Липоводолинської об'єднаної територіальної громади. Це буде унікальний івент-захід для підвищення атрактивності території громади, її загального брендування, а також для створення бренду туристичної дестинації «Селище міського типу Липова Долина».

Програма «Фестивалю Липи» включає виставку-ярмарок продукції бджільництва, виробів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва з використанням деревини липи. Також пропонуються майстер-класи тематичної спрямованості, оздоровчі й пізнавальні заходи (медові масажі, квести, спортивні смуги перешкод, приготування фіто-чаїв), будуть обладнані тематичні фото-зони, фуд-корти, продаж сувенірної продукції тощо.

Отже, щорічне проведення «Фестивалю Липи» дасть змогу Липоводолинській територіальній громаді отримати:

- промоцію територіальної громади у Сумському регіоні та в Україні;
- покращення інвестиційного клімату громади;
- формування позитивного іміджу території громади;
- збільшення фінансових надходжень до бюджету громади;
- покращення існуючої та створення нової туристської інфраструктури;
- створення нових робочих місць;
- залучення більшої кількості туристів;
- покращення психологічного клімату та загальне задоволення від
- проживання в територіальній громаді її мешканців.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Селище міського типу Липова Долина Сумської області у туристському плані є досить депресивним регіоном. Дослідивши можливість проведення івент-заходу в Липоводолинській об'єднаній територіальній громаді на прикладі «Фестивалю Липи» можемо зробити висновки, що подієвий туризм має велике значення у соціально-економічному розвитку територіальних громад.

Вдале проведення, систематичність, впевнене маркетингове просування атрактивних подій має значний економічний ефект, а саме: збільшення туристопотоку до регіону і надходжень від туризму, розбудова туристської інфраструктури, збільшення кількості робочих місць, а також популярні івенти можуть стати інструментом брендування та формування конкурентоспроможності територій.

Запропонований івент-захід «Фестиваль Липи» є інноваційним продуктом, реалізація якого сприятиме підвищенню туристичного іміджу Липоводолинської територіальної громади. Відтак, «Фестиваль Липи» може стати «туристським магнітом» Липоводолинської об'єднаної територіальної громади.

Подальші наукові дослідження проводитимуться у напрямку створення та функціонування локального туристського кластеру в Липоводолинській об'єднаній територіальній громаді.

Список використаних джерел

1. Бабкин А. В. Специальные виды туризма. Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. 252 с.
2. Корнілова Н. В. Подієвий туризм в Україні. Географія та туризм. С. 113-120. URL: file:///C:/Users/Natali/Downloads/gt_2012_22_18.pdf
3. Олійник В. В., Шикіна О. В. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму на території України. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 12, 2016. С. 460 – 463.
4. Тлумачний словник української мови [уклад. В. Яременко та ін.]: у 3 т. К.: Аконіт, 2004. Т. 3. 862 с.

5. Фестивальний туризм. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

6. Фестивалі і бренди міст як інструмент розвитку Сумської області. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/9354>